

DELA VSKA

PRAVICA

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Štari trg 2/1 — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 150 — Cena: za 1 mesec Din 50, za četrt leta Din 150, za pol leta Din 300; za inozemstvo Din 70 (mesečno) — Oglas: po dogovoru

Oglas, reklamacije in naročnina na uprave Jugoslovanske tiskarne, Kolportažni oddelak, Poljski nasip št. 2 — Rokopisi se ne vračajo

Delavska enotnost.

Vsi delavski voditelji so propovedovali in propovedujejo, da se mora vse delavstvo enotno organizirati in združiti. Le tako, pravijo, se bo moglo kapitalistično gospodarstvo in ustroj izpremeniti. Enotna delavska fronta bi bila sila, kateri se nihče ne bi mogel z uspehom ustavljati. Združitev vsega delovnega ljudstva, ki tvori ogromno večino človeštva, bi že sama po sebi pomenila zmago socialnega družabnega reda.

To je nesporna resnica. Kljub temu pa nam dokazuje življenje, da se delavstvo ni združevalo okoli enega jedra, ampak se cepilo, tako da imamo danes tri internacionale; večina delavstva pa sploh ni organizirana. Delavski stan, ki mu je enotnost najbolj potrebna, kaže zanj veliko premalo smisla in se za svoje pravice bojuje ločeno. Ta ločenost je tudi vzrok, da je delavstvo večkrat poraženo; kadar pa se pokažejo pri delavstvu z ozirom na to ali ono vprašanje kakšni skupni nazori, neke vrste moralna, nad posameznimi organizacijami uveljavljajoča se edinost, potem delavstvo s svojimi zahtevami sigurno prodre. Takrat govori iz delavstva takorekoč glas človeštva.

Nešteto krat se ponavlja geslo o skupni delavski fronti, kadar pa se v resnici skuša ustvariti, se pokažejo nepremostljiva nasprotja. Nobeden ne priznava drugega, vsak meni, da je le on pravi delavec, proletarec, socialist in druge iz tega izključuje, vsak hoče, da se mu drugi brezpogojno ukloni. Največja ovira delavske edinosti, proletarske skupnosti je marksizem, ki si lasti monopol proletarskega zastopstva, češ, da je le on razreden, krščanski socialisti pa da niso. Vendar pa je tudi takozvani razredni proletarijat med seboj v dva sovražna tabora ločen; dokaz, da je vzrok razcepjenosti delavskih množic drugje.

Mi hočemo danes samo nekoliko v to vprašanje pogledati in se bomo večkrat nanj vrnili, ker je to vprašanje glavno in najbolj usodno vprašanje delavstva. Mi mislimo, da je v vseh delavskih pokretil preveč teoretiziranja, premalo pa se uvažuje pomen praktičnega dela bodisi na strokovnem bodisi na političnem ali na kulturnem polju, po katerem se delavstvo od kapitalizma počasi in stopnjeno osvobaja in osamosvaja. Ako bi se upoštevala množica, njene potrebe in zahteve, ako bi se razumela globoka upravičenost njene borbe za človeka in za človeštvo sploh, ako bi se videla njena utemeljenost na podlagi krščanske vesti, vere in morale, ako bi se gledalo vrvenje, kipenje in teženje zatiranih v idealističnem svitlu, potem bi se praktično sodelovanje vseh poštenih, antikapitalistično orientiranih ljudi in strank pri osvobodilnem gibanju delavstva pokazalo kot nekaj nujno potrebnega in zahtevanega in bi čisto naravno sledilo iz poštenega praktičnega dela posameznih delavskih strokovnih organizacij. Pokazalo bi se, kdo v resnici misli in dela krščansko, pošteno in nesebično in po tej poti bi se počasi razlike, ki se kažejo v programih, geslih in principijelnih izpovedih, izjasnile. Na koncu bi videli, da je med poštenimi ljudmi vedno mogoča kooperacija, ne da bi se temu ali onemu jemala svoboda njegovega prepričanja. Dobila bi se za skupno osvobodilno delo za množico neka trdna podlaga.

Ne varamo se čisto nič, da je do tega še zelo, zelo daleč. So pa že prav močni znaki, da razvoj gre v to smer, kakor n. pr. izjava marksističnega socialista, vodje mednarodnega delovnega urada, Thomasa, na kongresu krščanskosocialne

internacionale v Monakovem. Drug tak znak je pripoznavanje verskih vrednot od strani nekaterih dobrih socialistov. Treba pa bo, da se razblinijo sopare meščanskega ateizma in liberalizma iz velike večine, ki je z njimi še prepojena. Seveda se brezbožni, protiverski nazori iz proletarijata ne dajo izbrisati samo z

besedami, članki, razpravami, ampak poglavitno s praktičnim socialnim delom za osvoboditev in povzdigo proletarijata. Neobhodno pa je, da se krščanski elementi, stranke, skupine in udruženja v tem delu postavijo na čelo množice v borbi za boljšo in pravičnejšo človeško družbo.

Pred desetimi leti.

Iz knjige: dr. Dragotin Lončar: Politično življenje Slovencev, str. 118—120.

Na Wilsonov pogoj premirja je odgovoril dne 28. oktobra zunanji minister grof. Andrassy, da Avstro-Ogrska priznava ameriško stališče glede pravic Čehoslovakov in Jugoslovancev ter je pripravljena za pogajanja na tej podlagi. S tem je bila izrečena kapitulacija Avstro-Ogrske monarhije. Posledica je bila, da so Čehoslovaki in južni Slovani razglasili svojo državno samostojnost.

Pri nas se je to zgodilo dne 29. oktobra 1918. leta ob nepopisnem navdušenju.

Hrvaški sabor je soglasno sklenil v slavnostni seji, da pretrga državno-pravno razmerje med kraljevino Hrvaško, Slavonijo in Dalmacijo ter kraljevino Ogrsko in cesarstvom Avstrijo; da se razveljavi hrvaško-ogrsko pogodbo z vsemi dopolnili ali revizijami; da so Dalmacija, Hrvaška in Slavonija ter Reka nasproti Ogrski in Avstriji popolnoma neodvisna država, ki stoji v skupno suvereno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem etnografičnem ozemlju tega naroda; da o državni obliki in njeni notranji uredbi odloči ustavotvorna skupščina s kvalificirano večino brez vsakega krajovodiranja. Ob enem je priznal hrvaški sabor Narodno Vijeće kot vrhovno oblast.

Predsedništvo Narodnega Vijeća je postalo z 29. oktobrom najvišja izvršujoča oblast na ozemlju bivših avstro-ogrskih južnih Slovanov. Dne 31. oktobra je naznanilo predsedništvo Narodnega večja angleški, francoski, italijanski in srbski vladi, da se je na ozemlju avstro-ogrskih Slovanov ustanovila država Slovencev, Hrvatov in Srbov (Jugoslavija), ki se hoče združiti s Srbijo in Črno goro v skupno državo in ni v vojnem stanju z ententnimi državami, nasprotno smatra te država za prijateljske, od katerih tudi pričakuje pri mednarodnem kongresu pomoči glede zagotovila suverenosti.

Dne 31. oktobra se je sestavila prva narodna vlada za Slovenijo, ki ji je bil predsednik Josip Pogačnik. Izmed vladnih članov je je pripadalo »Slovenski ljudski« 6, poleg predsednika, »narodno-napredni« 5 in »socialno-demokratski stranki« 1. Predsednik Josip Pogačnik je sporočil

istega dne avstrijskemu ministrskemu predsedniku Lammaschu, da prevzema vse vladne posle na Kranjskem, Primorskem ter v slovenskem delu Koroške in Štajerske. Dne 31. oktobra se je razglasila prva razsodba pri ljubljanskem deželnem sodišču »v imenu zakona«.

Dne 1. novembra je Narodno Vijeće SHS pooblastilo »Jugoslovanski odbor« v Londonu, da ga zastopa pri drugih državah.

Dne 3. novembra je prosil dr. Korošec kot predsednik N. V. iz Zeneve, kamor se je bil napotil v političnih poslih, entento in Združene države v Ameriki, da priznajo N. V. v Zagrebu za zakonito vladu, da smatrajo SHS za zaveznike in južno-slovanske dobrovoljce v srbski vojski za del ententinih čet. Ob enem je izjavil dr. Korošec, da se hoče vlada v Zagrebu združiti s Srbijo in Črno goro v neodvisno državo in je poveril diplomatično zastopstvo N. V. predsedniku »Jugoslovanskega odbora« dr. Trumbiču.

Krekove misli o notranji ureditvi Jugoslavije.

»Narodno življenje se razvija v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru. Centralni parlament naj bi imel tudi dve zbornici: nacionalno-politično za t. zv. pragmatične posle in socialno-politično za stanovske interese. Vsa država naj bi obsegala 10—12 pokrajin s pokrajinskimi zbori, ki bi vršili samoupravo na podlagi okvirnih zakonov centralnega parlamenta. Pokrajine bi bile razdeljene po zemljepisno-gospodarskih načelih. Kulturno življenje bi bilo treba decentralizirati po občinah, kjer bi odločevali starši otrok, ali bodi ljudska šola konfesionalna, ali akonfesionalna. Državne cerkve ne smemo imeti: rebus sic stantibus je zagovornik ločitve cerkve od države. Kdor bo najbolj sposoben, ta naj vlada. V svojem srcu je republikanec; ako pride do monarhije, mora to biti po norveškem zgledu t. zv. republikanska monarhija, kjer je kralj samo dedni predsednik republike in njen reprezentant. Tri načela nas morajo voditi v bodočnosti: en narod in en vladar, ena država od Beljaka do Soluna ter mnogo, mnogo svobode.

Nad 1 milijon delavcev na cesti.

Zveza rensko-vestfalskih železaren je sklenila vsemu delavstvu v njenem področju s 1. novembrom t. l. odpovedati. Delavstvo, odnosno strokovne organizacije, so namreč odpovedale svoječasno sklenjeno mezdno pogodbo in zahtevale zvišanje plač in sicer za 15 pfenigov povprečno. Delodajalci so ponudili povišek za 3 pfenige v prav zadnji kategoriji in sicer od 60 na 63 pfenigov na uro, pri čemer bi bilo udeleženi samo 1500 do 2000 delavcev od 200.000, kolikor jih je zaposlenih v teh rajonih.

Strokovne organizacije so tako smešno ponudbo razumljivo odklonile. Delodajalci so izjavili, da bi pomenilo vsako povišanje mezd tudi zvišanje cen produktov, kar pa je nemogoče in zato morajo zapreti obrate. Podjetniki hočejo na ta način briskirati vse državne obla-

sti, ki bi imele sicer nastopiti v svrhu poravnave spora. Strokovne organizacije so pripravljene pogajati se, a delodajalci vsaka pogajanja odklanjajo. Zveza kovinarjev izjavlja, da je situacija tako resna kot malokedaj prej.

Tudi v renski tekstilni industriji se pripravljajo velika gibanja in boji. Okoli 50.000 delavcev stoji pred izprtjem. V zadnjih dveh letih je imela cela nemška tekstilna industrija visoko konjunkturo in strokovnim organizacijam je uspelo zvišati mezde, ki pa so bile še vedno take, da je bilo tekstilno delavstvo izmed vsega najslabše plačano. V zadnjih mesecih pa so podjetniki znižali akordne postavke za 20 odstotkov, vsled česar so bile strokovne organizacije primorane odpovedati okvirno kolektivno delovno pogodbo. (Za posamezna okrož-

ja ali podjetja veljajo še posebne kolektivne delovne pogodbe.) Stavile so tudi nove zahteve glede mezd. Podjetniki so odgovorili z zahtevo splošnega znižanja plač za 12½ odstotka. Kljub temu, da se še v nobenem podjetju ni stavkalo, so sklenili podjetniki izprtje vsega delavstva. Tako bi bilo na cesti okoli 900.000 delavstva.

*

Tako bi imelo stopiti s prihodnjim mesecem v boj nad 1 milijon delavstva. Krščanske strokovne organizacije so mnenja, da je gibanje v tekstilni in kovinski industriji v najožji medsebojni zvezi. Podjetniki so začeli premišljati, kako bi se dalo bogate blagajne nemških strokovnih organizacij vsaj malo izprazniti, ker vedo, da jim v finančno močnih strokovnih organizacijah vstaja edini resni nasprotnik. Misli se, da so gibanja v teh dveh strokah le znanilec splošnega boja proti vsemu delavstvu. Strokovne organizacije so pripravljene voditi boj z vso energijo do konca. Ako se iz teh prask in bitk razvijejo hujši boji, tedaj je predvideti tudi večje gospodarske in najbrže tudi politične eksplozije.

Deset let!

Skoraj v istočasne dnevne dogodke pada desetletnica proslave našega osvobojenja in enoletno poslovanje naših samoupravnih oblasti. Ravno uspešno delovanje slovenskih oblasti jasno kaže, kako silno smo nazadovali v desetih letih v splošnem državnem življenju radi centralistične ureditve države.

Dočim smo Slovenci imeli pred desetimi leti lastno državo in najboljše pogoje, da si uredimo naš dom po svojih željah in možnostih, da gradimo na tem, kar smo že imeli, smo do danes skozi deset let veliko izgubljali na vseh poljih, na kulturnem, gospodarskem, socialnem in celo na narodnem. Desetletna zgodovina narodovega življenja po osvobojenju nam kaže pasivno bilanco, zlasti pasivno za slovenski in jugoslovanski proletarijat. Reči moramo, da se je premalo vpoštevala naša dobra volja za iniciativno delo v korist vseh slojev ljudstva. Priznana delavnost slovenskega ljudstva ni dobila prilike, da se uveljavlja, trpeli smo na račun drugih in naš razvoj ni šel tiste poti kot smo jo z vsem upom pričakovali po osvobojenju. Trpel je naš gospodarski razmah, dušila nas je upravna centralizacija in mesto, da bi bili državniki s pospešenim zakonodajnim delom hoteli k konsolidaciji razmer v državi, je ostajala politika v mejah borbe med posameznimi strankami za premoč in za vodstvo državnih poslov. Pri tem je največ trpelo delavstvo, ker je še skoro vsa nujna delavska zakonodaja pričakovane prihodnosti. Delavske mase so bile ves čas potisnjene v stran in jim ni bila dana prilika uspešno sodelovati ob ustvarjanju države. In kar nekam naravno, v duhu vsega našega 10 letnega življenja, delavstvo nikjer ni bilo vabljeno k proslavam v zadnjih dneh. Prav, da vemo, da vsi prejšnji dogodki niso bili neko slučajno odvrnanje delavskih slojev, da vemo, da je in mora biti vera delavstva obrnjena edino v sebe samega. Deset let državnega življenja je za delavstvo desetletno odvrnanje, zaničevanje, neupoštevanje. Tudi danes verujemo kljub silnemu razočaranju v napredek naše države, vemo pa tudi, da delavstvo čaka še veliko in trdih bojev. Zato pa je treba, da so naše vrste strnjene, da je naše delo odtrajno in borbeno.

Čitaj „Delavsko Pravico“!

Jugoslovanska strokovna zveza.

Rudarji

Zagorje ob Savi. Praznovanje v rudniku. Čemu praznovanje vsak teden? Ubogi sestradani delavec pa ne nakopije nikdar dosti premoga! Kako prihajajo rudarji iz rova, dan za dnem premočeni do kože, bledih obrazov, kakor vstali iz groba. Voda teče neprenehoma nanje, po tleh pa je je toliko, da se ne vidijo niti tračnice. Potem pa je nesreča tukaj, nesreča tam; kriv je seveda rudar! TPD se ne zmeni za nobena popravila. Vse pritožbe in prijave rudarjev so zaman. Vedno imajo prav le pazniki, inženjerji in obratovodje. Najslabše je še v obratu »Kisovec«. Tu se delavcu ukaže naložiti 20 vozičkov, pa naj bo prostor tak ali tak! Če dela ne more izvršiti, se mu odtegne četrtina, polovica ali celo tri četrtine sihta. — V noči od sobote na nedeljo se je nekemu delavcu, ki vozi s konjem vozičke iz rova, po nesreči zlomil trikelj. Obratovodja g. L. ga je takoj odpustil od dela, inženjer pa se je potegnil zanj, seveda zato, ker je dober delavec — tako, da je bil obsojen samo na 30 Din kazni. Pozivamo merodajne faktorje, da se za stvar zanimajo in naredijo enkrat za vselej red pri TPD. Delavci pa se organizirajte! — V skupni slogi je moč!

Zabukovica. Rudarji. Zadnji nedeljo se je vršil občni zbor Strokovne skupine rudarjev v Zabukovici z običajnim dnevnim redom. Izvolil se je novi odbor: Predsednik Uranjek Jakob, podpredsednik Prekošek Stefan, blagajnik Ivanc Pavel, tajnik Brezovšek Martin; zaupniki: Polak Franc, Vodeb Jakob in Cilenšek Jože; preglednika: Prekošek in Firšt Anton. Poleg drugih je govoril tov. Hočevnar iz Celja, ki nam je kazal naša pota in cilje. Naša skupina hoče biti zopet močna in borbeno. Tovariši rudarji! Naš položaj je skrajno obupen. Mi pa smo vse doslej pričakovali pomoči in odrešenja od zgoraj, od raznih političnih faktorjev. Sedaj nam je pa popolnoma jasno, da se ne moremo zanašati na nikogar več, kot nase in našo organizacijo in njeno moč. Le potem močne organizacije si bomo priborili svoje pravice. Zato vsi v organizacijo!

Železničarski vestnik

Sestanek Prometne Zveze v Mariboru, ki se je vršil dne 25. oktobra, je bil dobro obiskan. Poročal je tov. Wurzinger o poteku seje Mednarodne Zveze krščanskih železničarjev, ki se je vršila minuli mesec v Monakovem v Nemčiji. Navzoči so z zanimanjem sledili temu poročilu in pokazali s tem, da se zanimajo za delo naše organizacije.

Iz intervencij. V zadevi našega člana T. A. se je dosegel popoln uspeh tako, da je prizadeti zopet nastopil službo. — Intervencije so se zopet vložile za več naših članov, ter bomo o izidu poročali.

Iz centrale: Po sklepu seje osrednjega odbora se poroča članstvu, da se seje načelstva vrše po dosedanjem redu, (vsak prvi četrtek po 1. mesecu in vsak prvi četrtek po 15. v mesecu), pač pa ne več na

Koroški cesti št. 1, ampak v bufetu Zadržne gospodarske banke (levo od dvorane) Aleksandrova cesta 6 v Mariboru. Pričetek seje ob 6. uri zvečer. Opozorjamo članstvo, da se seje udeležuje v obilnem številu ter tako zasluži ves pokret.

Skupina Maribor. Spremenjena pravila skupine v Mariboru so odobrena in se je tako spremenilo ime Prometna Zveza, skupina Maribor, na Zvezo krščansko-socialnih železničarjev Jugoslavije, skupina Maribor. Seje skupine se vrše sedaj v zimskem času ob 6. uri zvečer v tajništvu, Aleksandrova cesta 6, I. nadstropje, po dosedanjem redu.

Viničarski vestnik

Jarenina. V nedeljo, dne 4. novembra t. l. se bo vršil ustanovni sestanek strokovne zveze viničarjev za jareninsko župnijo po rani sv. maši. Viničarji hočejo organizacijo; saj dobro vedo, dokler so brez združenih moči, so izpostavljeni vsakemu na milost in nemilost. Govori tajnik centrale tov. Peter Rozman. Naše vrste so vsak dan številnejše in jačje. Naša borba vsak dan zavednejša in širša. Viničar gleda v bodočnost z jasnim čelom in vedrim licem.

Oblačilni delavci

Kočevje. Naš kraj je že itak kot na na koncu sveta. Da bi pa delavstvo še bolj čutilo, da je Kočevje čisto nekaj zase, pa se skrbi v vseh tukajšnjih podjetjih, zlasti pa še v tekstilni tovarni. Menda ni v Sloveniji tovarne, kjer bi delavstvo toliko garalo, kot baš v tej in to brez razlike spola. Jasno je, da se ženske delovne moči še neznansko bolj izkoriščajo kot moške. *Tako delajo delavke v predilnici po dvanaest ur na dan, v prahu, bacilov polnem zraku, ob nezadostni hrani in to celo ponoči.* Ves akordni sistem (ženske delajo skoro vse v akordu) je tak, da mora delavka izrabiti vse sile, da more doseči sploh imenovanja vreden zaslužek. *Kje je osemmurnik, kje zakon, kje inspekcija dela, da te velike nezakonitosti odpravi?* — In kako smešno nizke so plače moškega delavstva. *Najvišja je 4 Din in 25 para na uro, torej zasluži delavec-družinski oče na dan golih 32 Din in tedensko 192 Din.* In s tem naj živi in oblači sebe, ženo in štiri ali še več otrok? Pa to je še najboljša plača. Tudi po 2.50 Din na uro zaslužijo nekateri. — In vse naše jamranje in prošnje ne pomagajo ničesar. Podjetje, gospodje upravni svetniki imajo gluha ušesa.

Priznati si moramo, da smo največ k temu prekeremu položaju in razmeram, ki vladajo v tovarni, pripomogli mi sami s svojo brezbriznostjo in nezavednostjo. Od 150 nas je organiziranih majhna peščica. In še teh par se hoče na zviti in prekanjen način uspraviti in vzeti korajžjo in pogum za vztrajno organizirano borbo in strokovni boj. Ne, gospodje, ne boste nas prekanili! Mi vztrajamo in bomo vztrajali do konca. Tudi nekateri tovariši se nam smejejo v obraz. Vemo: ne vedo, kaj hočemo, ne

vedo, kaj pomeni močna organizacija, kaj delavska solidarnost, kaj strokovni boj. Nezavedni so in prevarani. Zato jim ne zamerimo. Tovariši in tovarišice, sotrpini in sotrpinke, kličemo vas mi, ki se že danes ne strašimo povedati jasne besede, odločne zahteve. Vsi v strokovno organizacijo, našo zaščitnico in voditeljico v borbi za vsakdanji kruh. Naše geslo bodi: vsi za enega eden za vse! — Delu slava, čast, oblast!

Kočevje. V nedeljo 28. oktobra se je vršil važen in pomemben sestanek naše skupine. Po poročilu zastopnika centrale in obl. posl. Al. Peterlina se je podrobno razmotrival položaj v tovarnah in obratih v Kočevju. Sklep sestanka je bil pokreniti stvarno utemeljeno akcijo za zboljšanje položaja v posameznih obratih in neumorno delati na okrepitvi in razširjenju organizacije. Sadovi tega sestanka se bodo pokazali v najkrajšem času. Tovariši, naša borba je stvarna, brezobzirna, a dostojna. Naj živi organizirani strokovni boj delavstva!

Prevalje. Strokovna skupina delavstva in nameščenstva v Prevaljah sklicuje za nedeljo 4. novembra ob pol 10 dopoldne v prostore gostilne Kometer javen delavski strokovni shod. Na dnevnem redu so poročila o splošnem položaju kakor tudi o razmerah v posameznih obratih v Prevaljah in Mežici in delu organizacije. Pride tudi zastopnik JSZ iz Ljubljane. Vsi tovariši organizirani borci so obvezani, se shoda od prvega do zadnega udeležiti in pripeljati seboj še neorganizirane, nezavedne tovariše. Hočemo, da sliši vsakdo naše pritožbe in zahteve. — O d b o r.

Državni cestarji reducirani.

V zadnjih mesecih je bilo reduciranih v Sloveniji 31 državnih cestarjev. Bili so to sami ljudje v najboljših letih, visoko kvalificirani in zato najboljši delavci. Zakaj redukcije?

Z letošnjim finančnim zakonom je bilo sklenjeno štedenje tudi v gradbenem ministrstvu. Docela se strinjamo. Štediti je treba; še posebej v naši državi. Toda štediti se mora tam, kjer se lahko, kjer se mora. Ne gre pa štediti tam, kjer je s tem prizadejana neposredna škoda sicer razmeroma ozkemu krogu državljanov, a neprimerno več posredno škoduje splošnosti. Pogledajmo si malo, kako stvari stoje.

Gradbena direkcija v Ljubljani, v katere področje spadajo vse državne ceste v Sloveniji, ima istih v oskrbi 478 kilometrov. To so ceste: Ljubljana—Kranj—Podkoren, Ljubljana—Novo mesto—Zagreb, Ljubljana—Celje—Maribor—Št. Ilj, Ljubljana—Rakek in Dolnja Lendava—Varaždin. Torej baš ceste, po katerih gre največji promet. Cestarjev je bilo pred redukcijami na teh cestah 124. Vsak cestar je imel v oskrbi največ do 4 km ceste. Sedaj je še ostalo cestarjev 91 in ima vsak v oskrbi nad 5 km ceste.

Za vsakega trezno mislečega človeka

je jasno, kaj to pomeni in noben pamenten gospodar bi ne delal tako kot dela država. Vseskozi se čuje pri nas, kako so ceste slabe in prav na te državne ceste predvsem vsakdo vedno misli. Obl. odbornik prof. Jarc je javno na seji obl. skupščine ugotovil, da so ceste, ki jih ima v upravi obl. odbor že mnogo boljše kot državne. Zakaj? Enostavno zato, ker ima oblastni cestar 3 km ceste, državni jo je imel preje 4 km, in sedaj jo ima pa še več — 5 km. To se ne pravi z drugimi besedami povedano nič drugega kot sistematično pripravljanje popolnega propada teh cest. — Ako hoče gradbena direkcija vzdržati te ceste vsaj v sedanjem stanju, ki pa je že itak mizerno, mora najemati druge moči, seveda nekvalificirane, ki jo prav toliko stanejo kot izvežbani cestarji. — Zato je tako stanje neznosno in nemogoče in je razburjenje in nezadovoljnost med državnimi cestarji v celoti razumljiva in upravičena. Kako pride cestar do tega, da mora opravljati še enkrat več dela za isto plačo kot preje. In kdo ga more prisiliti, da bi delal 12 in 14 ur na dan.

Zato zahtevajo državni cestarji, da se te redukcije prekličejo, ker so v škodo splošnosti in državnim cestarjem. V novi proračun se morajo vnesti zadostne postavke za vzdrževanje cest, ne samo, da bo število cestarjev ostalo isto kot prej, ampak se mora še zvišati, ker promet stalno narašča in ravno te ceste največ trpe. Ako ima oblastni cestar 3 km ceste v oskrbi, bi bil še bolj stvarno upravičen jo imeti toliko ali pa še manj državni cestar, ker se oblastne ceste, kar se tiče prometa z državnimi niti primerjati ne morejo.

Jugoslovanska strokovna zveza je poslala Jugoslav. klubu in ministrskemu predsedniku dr. Korošcu in nar. poslancem to stvarno spomenico in državni cestarji pričakujejo, da se bo vse vprašanje uredilo v dobro splošnosti in s tem tudi v korist cestarjev.

Nov udarec trgovskim in priv. uslužbencem.

Z dnem 14. julija t. l. je veliki župan izdal na podstavi ministrske uredbe in po zaslišanju delodajalskih in delojemalskih korporacij že znano naredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih podjetij. V tej naredbi je maksimiran tudi delovni čas v trgovskih kakor obrtnih obratovalnicah. Kljub temu, da že v tej naredbi prevladujejo zahteve delodajalcev, so vendar ti začeli še z akcijo, ki gre za tem, da veliki župan sedanjo naredbo spremeni in jo prilagodi v celoti zahtevam delodajalcev. Veliki župan je že razposlal osnutek nove naredbe prizadetim korporacijam, katere naj podajo svoje pripombe. Nov osnutek predvideva ponovno poslabšanje položaja delojemalcev, posebnost pa v tem, ker se določa podaljšanje delovnega časa v trgovskih in obrtnih obratovalnicah. V pekarskih delavnicah se zopet ukine nedeljski počitek in je tudi ukinjen oziroma skrajšan nočni počitek. Nov osnutek naredbe

Viničar ob trgatvi.

Prijetni čas trgatve je prisvojitev naravnih dobrin, katere nudi vinska trta vinogradniku. Trgajo se grozdi in grozdličji, pobirajo jagodice, vse za sladki mošt, ki naj postane vsem in povsod priljubljena žlahtna vinska kapljica. Ob trgatvi je vse veselo, staro in mlado, petje bračev se razlega tu in tam.

Tudi viničar se veseli, čeprav mu obraz, razoran od trpečih skrbi, tega ne kaže. Samozavesten je ob tej priliki in pozablja na vso težo suženjstva današnjih dni. Korajžno stopa po stezi navzgor, noseč polno brenoto grozdja v prešni hram. Ni zato vesel, ker je prijaznejši obraz gospodarja, sedaj drugače kakor med letom, ne podžiga ga smeh in žuboreče kramljanje bračev v vinogradu, marveč njegovo dušo napolnjuje zavest, da je vse to on pripravil, da je trgatve plod dela njega in njegove družine, ako bi ne bilo pridnih in neumornih rok, bi samo komanda in šikane gospodarjeve, oziroma šoferjeve ne storile nič. On ve, da preživlja tiste, ki njemu kruh režejo, da so vsi ti veseli dnevi trgatve le izraz njegovega trpljenja in dela, da so ti krasni grozdi plod njegovih žuljev in znoja ter delež bo-

žjega blagoslova, katerega je prosil vsaki dan s ponavljajočim »Bog pomagaj« vselej, ko je začel delo.

Sedaj je tudi prestal nevarnost črnih oblakov, švigajočih bliskov in grozeče toče, hoteč uničiti njegovo najdražje, njegov simbol — vinsko trto. Vse je rešeno. Kakor črv v deblu pa se mu oglašajo še spomini, na duševne muke, ki jih je kot viničar in oče družine med letom prestal, koliko dni in tednov je družina ob najnapornejšem delu bila brez vsakdanjega kruha, kolikokrat je prosil za izplačilo zasluženega denarja, da preskrbi družino s najpotrebnejšim, pa ga ni dobil, ali pa je moral doživeti racionalni »Abzug« od že itak premajhne plače. Srce bi mu počilo od gneje. Spomni se, koliko je videl lahkomišelnega razsipanja in udobja, njemu se pa je še za malenkosten dinar prikrajšalo, dočim vse bogastvo ravno on pripravi. Slišal je gosposke pohajkače in lahkožive, kako so povabljeni za pogrnjeno mizo reševali po zidanicah viničarsko vprašanje, zabavljajoč čez viničarje in njih pravično borbo, slišal je hrup, popivanje in polivanje vina, katerega je on pridelal, njemu pa ga nihče ni dal, niti takrat ne, ko je vsled slabosti in izmučenosti ga bil potreben. Da, kaj vse

in koliko je prestal. Sedaj je vse v preteklosti, pozabljeno. On je vesel in se čudi sam sebi in svoji moči samozatajevanja.

Kakor bi se vzbudil, dvigne glavo se ozre po okoli stoječih gričih tja do najzadnjega, preštevati hoče tisoče svojih stanovskih sotrpinov, ki dele enako usodo, ki mislijo enako in hočejo enako. Vesel je pri tem, da ni sam, ker tedaj bi bil zgubljen, sedaj pa upa in zaupa sebi in svojim, ker le po njem in njegovih bo prišla pravica — trgatve boljših in veselejših dni, po končanem trpljenju zapostavljanja, izkoriščanja in vsestranskega zaslužjenja viničarjev.

Willi Hammelrath:

Ljubezen.

Ljubezen je edino, kar resnično imamo. Ker ljubezen je Bog. Kakor Bog malo pozna pogoje, tako malo jih pozna ljubezen. Ljubezen ljubi brez razločka in ozira vsakega človeka, vsako stvar. Enostavno ljubi, ne vprašuje in ne pričakuje, in ne odlaga in ne odmerja, ne šteje in ne tehta.

To se pravi, ljubiti je treba vsakogar, tudi lumpa, tudi posmehljivca, tudi

tistega, ki me nalaže in navara. Kakor hitro rečemo: »Jaz ga ljubim, toda...« je naša »ljubezen« slaba in napačna! Kakor hitro rečemo: »Ljubim ga, če...« je naša »ljubezen« slaba in napačna! Ljubezen ne pozna nobenega »Če« in »Toda«! Če bi Bog imel tako ljubezen do nas! A On pusti solnce sijati čez vse, — brez omejitve, — On podari življenje vsakomur, brez pogojev. — On je dal smisel vsaki reči in vsaki besedi in vsakemu dejanju, — brez Njega ne bi bili nič, — Bog daje brez ozirov, ljubi brez ozirov! Bog je ljubezen sam po sebi.

Pa: »Bodite popolni, kot je vaš Oče v nebesih popoln!«

Često se naleti na ljudi, ki ljubijo brez ozirov, ki ne vprašujejo šele po vsem mogočem, preden dejansko ljubijo in pomagajo. To se čuti kot neka neznanjska sila. Največ jih ljubi pod pogoji. Naše srce je ozko.

Pri Judih v Palestini, čeravno so tuji Kristusu in našemu rodu, sem našel vedno, brez kakega vprašanja, samoposebi razumljivo, takoj, gostoljuben sprejem, čeravno so bili revni in od obiskovalcev zelo nadlegovani, pri kristjanih nisem nikjer našel na tak sprejem razen tam, kjer sem bil znan ali priporočen. V dobro vpeljanem hospicu za revne krščan-

ukinja tudi praznovanje polovice praznikov. Delavci in nameščenci s tako uredbo nikakor ne morejo soglašati, ker bi s tem izgubile poslednje pravice in bi bili razpostavljeni vsem mogočim šikanam in izrabljanjem delodajalcev.

Jugoslovanska strokovna zveza stoji slej ko prej odločno na stališču popolnega, neokrnjenega osemurnika, ker je le-ta za delavstvo in nameščenstvo vseh strok edina garancija napredka in podlaga za nadaljnje uveljavljanje delovnega ljudstva v produkciji in sploh vsem gospodarstvu. Spričo tega se že s svojočasno naredbo velikega župana ni zadovoljila in skupno z vsemi strokovnimi organizacijami poudarjala svoje zahteve in stališče. Tem bolj pa mora nastopiti proti temu novemu osnutku, ki predvideva še poslabšanje najmanj za 50, v nekaterih strokah celo za 100 odstotkov.

Trgovski in privatni nameščenci odločno protestiramo proti takemu kraternju naših pravic in zahtevamo, da gospod veliki župan osnutek nove naredbe takoj umakne in revidira sedanjo naredbo v smislu naših predlogov in zahtev. Mi ne bomo odnehali!

Kaj pa je zopet to?

V neki večji ljubljanski tovarni je bila pred kratkim od strani delodajalcev izdana okrožnica, da se z novim letom 1929 uvede prisilno štedenje za delavstvo in nameščence. Ta stvar pa se namerava izvesti tako, da bo tovarna vsakemu delavcu pri vsakokratnem izplačilu zaslužka odtegnila 10 odstotkov. Okrožnica pravi, da bo to poseben kapital, katerega se bo smatralo kot fond uslužbenstva. Ta kapital bo naložen v podjetju in se bo obrestoval z običajnimi obrestmi. V slučaju, da bo katerikoli delavec nujno potreboval denar za nabavo česar koli, mu bo tovarna izstavila garancijsko pismo, s katerim se tvrdka zaveže poravnati račun do višine njegovega deleža. V slučaju, da bi bil delavec poslan za določen ali nedoločen čas na dopust zbog pomanjkanja dela, pa ostane njegov delež še nadalje naložen v podjetju.

Na prvi pogled bi človek mislil, da hočejo delodajalci izvesti socializacijo tovarne. Če pa stvari pogledaš v jedro, pa ni to nič drugega, kot taktična poteza gospodov delodajalcev, da pridejo do cenenege kredita za svoj obrat. Eno dobro stran pa ima tudi ta stvar, in ta je, da se gospodje zavedajo, da bi bilo vendar le dobro, da bi delavec mogel kaj prihraniti za tiste čase, ko ga doleti bolezen ali druge neprilike ali pa za tedaj, ko ga delodajalec vrže na cesto. — Ker pa se s tako mizerno plačo, katere je deležno delavstvo ravno v tej tovarni, ne da prostovoljno kakor tudi ne prisilno kaj prištediti, bi bilo edino na mestu, da bi gospodje najprej prišli na to, da zvišajo vsemu delavstvu za 50 odstotkov sedanjo plačo. S tem bi bil komaj šele dosežen eksistenčni minimum in bi si delavec ustvaril človeka vredno eksistenco. Šele ko bi tovarna to storila, bi bilo na mestu prisilno štedenje, toda

ne na način, ki ga predvideva omenjena okrožnica.

Radovedni smo, kaj bi se zgodilo s temi deleži v slučaju, da pride podjetje v konkurz; tega okrožnica ne omenja. Zelo razveseljivo za delavstvo pa je tudi to, da bo imelo priliko od težkega službenega in družini od ustrganega zaslužka, dajati še 10 odstotkov nazaj tovarni in si s tem pletlo nov bič, ki ga bo še hujše tepel kot sedaj. V slučaju, da bo dobil ta ali oni delavec dopust radi pomanjkanja dela, bo tisti čas živela njegova družina ob dobri misli, kako si gospodje akcionarji delijo mastne dobičke od njenega deleža.

Rečemo pa to, da se o tej akciji delodajalca sploh resno ne da govoriti, ker vsak delavec, ki količkaj zna misliti, ve, da je za nas delavce ta stvar tako smešna, da se naravnost čudimo, da izvira od inteligentnih ljudi. Mi smo povedali svoje mnenje o tej okrožnici. Delavstvu in nameščencem pa je prosta pot, da podpirajo novo tovarniško banko in puste, da bo kapitalist zaslužil še pri obrestih od itak slabe mezde delavcev.

Delavska zveza.

Okrajna Delavska zveza v Ljubljani ima svoj sestanek za šentjakovski okraj dne 9. nov. t. l. ob osmih zvečer v Florjanski ul. 11. Na svidenje!

Zabukovica. V nedeljo, dne 28. t. m. vršila seja Delavske zveze v Grižah ob navzočnosti prav lepega števila staroin novopokojencev, rudarjev in malih posestnikov. — Predsednik Delavske zveze tov. Uranjek je v jedrnatih besedah orisal nujnost močne politične organizacije vseh nemaničev, brez razlike stanu. Priporočal je, da si vsak naroči naš list »Delavska Pravica«, glasilo vseh zatiranih. Vsi pošteni in trezni misleči v naše vrste! Tudi v politiki mora imeti odločilno besedo delovno ljudstvo.

Tedenske novice.

Poselska zveza v Ljubljani ima v nedeljo, dne 4. oktobra t. l. ob 5 popoldne shod v Mestnem domu. Vse služkinje vljudno vabljen. — Odbor.

Pri javni Borzi dela v Celju dobi delo: 14 hlapcev, 60 rudarjev, 2 vrtnarja, 1 pečar, 1 električar, 2 kotlarja, 12 mizarjev, 2 sodarja, 1 gaterist za Srbijo, 1 galanterist, 8 čevljarjev, 5 krojačev, 1 pek, 1 pikolo, 1 hotelski sluga, 5 slikarjev, 2 lakirerja, 1 strojnik za žago v Srbijo, 1 potnik za obleke, 69 delavcev-težakov, 1 občinski sluga, 1 knjigovodja, 24 vajencev. **Zenske:** 7 dekel, 4 pletilje, 2 šteparici, 1 perica, 3 natakarike, 1 sobarica, 1 kuharica, 1 blagajničarka, 2 delavki, 21 kuharic, sobaric in služkinj, 2 vzgojiteljici, 1 vajenka.

Pri javni Borzi dela v Mariboru dobi delo: moški: 9 viničarjev, 12 majarjev, 11 hlapcev, 2 železolivarja. Delo je na razpolago nadalje še sledečim: 4 ključarjem, 2 elektrikarjem, 1 pečarju, 30 kamnosekom za izdelovanje granitnih

kock, 2 mizarjema, 4 čevljarjem, 1 tapetniku, 1 lakirniku, 1 pekovskemu pomočniku, 1 slaščičarju, 1 strojniku, 1 žagarju, 1 cirkularistu, 1 krojaču, 1 kolarju, 20 pomožn. delavcem, 3 zidarjem, 1 tesarju, vajencem čevljarske, mizararske, ključavničarske, pekovske, mlinarske in kolarske stroke. — **Zenske:** 9 kmečkim deklam, 2 kmečkima gospodinjama, 8 kuharicam, 11 služkinjam, 3 sobaricam, 1 kuharici za gostilno, 5 šiviljam za perilo, 2 likalkama, 2 pletilkama, 2 šteparicama gorn. del. čevljev, 2 natakaričama, 8 tovarn. delavkam, 2 varuškam, 1 vzgojiteljici, 1 gospodinji, 2 šiviljskima vajenkama.

Kranjska industrijska družba. Iz poročila za leto 1927—1927 je razvidno, da izkazuje KID čistega dobička 1.790.000 dinarjev. Dividenda znaša 10 odstotkov ali 15 Din na delnico. V letu 1926—1927 7 odstotkov ali 10.50 Din na delnico.

Posojilo v višini 1 milijarde in 200 milijonov je sklenila po daljših razgovorih Uprava monopolov s svetovnim vžigalnim trustom »Svenska«. Višina posojila znaša 22 milijonov dolarjev, obrest 6½%, tečaj 90 od sto, posojilo traja 30 let. Koncern pridobi s to pogodbo izključno pravico fabrikacije in prodaje vžigalic v naši državi. Izvedlo se bo posojilo v treh tranšah. Prva tranša se bo izvršila najmanj v teku štirih mesecev. Bajce namerava švedska grupa proizvajati vžigalice iz voska. — Poleg tega trdijo nekateri finančni krogi, da je to posojilo mnogo ugodnejše kot drugo Blairovo. — Dela se pa menda še vedno za najetje velikega državnega posojila.

Naročnikom.

ki nam dolgujejo naročnino za september in oktober, smo priložili danes polnočnice. — Prosimo, da nam vsak poleg zaostanka nakaže naročnino vsaj še za en, oziroma za dva meseca naprej. Skupno torej 15 Din. Mnogo dela in stroškov pa nam prihrani, kdor nakaže naročnino za tri mesece naprej. Naročnikom pa, ki nam dolgujejo naročnino za več kot dva meseca nazaj, smo pa poslali opomine in položnice v kuvertah. Te še prav posebno prosimo, da nam nemudoma nakažejo na opominu nakažani znesek, da jim ne bo treba lista ustavljati. — Uprava.

Krekova družina.

Iz centrale: Ponovno opozarjamo družine, da pošljejo mesečne statistike in poravnajo zaostalo članarino! V prihodnji številki bomo objavili imena vseh onih družin, ki še niso poslale statistik in še dolgujejo na članarini. — Ze pri tej priliki omenjamo, da se bo vršila v nedeljo dne 18. t. m. plenarna seja vseh družin v Celju, kjer se bomo razgovorili natančneje o našem delu in o usmeritvi vsega delovanja, ker ob priliki tečaja ni bilo toliko prilike! Natančneje glede tega v prihodnji okrožnici!

Ljubljanska družina. V četrtek dne 8. novembra bo naš prvi družinski večer. Prišli bomo skupaj člani, članice, Borci in naši prijatelji. Imamo sicer lo-

čene fantovske, dekliške in borčevske sestanke, a enkrat na mesec pridemo skupaj in tedaj pogledamo, kaj smo se tekom meseca naučili. Vabimo vse naše prijatelje, posebno akademike, da pridejo na naš družinski večer. Člani pa naj pripeljejo seboj svoje domače, znanke in prijatelje.

Ljubljanska družina. V Delavski zbornici imamo svojo sobo (I. nadstropje). Vabimo članstvo, da pride v svojem prostem času v naš društveni lokal. Na razpolago so časopisi in razne igre ter družina. V pritličju, ravno pod našo sobo pa je čitalnica Prosvetnega odseka, ki ima na razpolago najrazličnejše časopise. Čim več bomo čitali, tem več bomo znali.

Ljubljanska družina, dekliški krožek ima svoje sestanke vsak torek v družinski sobi v Delavski zbornici. Vabimo dekleta, da pridejo k nam.

Borci imajo svoje sestanke v sredo v Delavski zbornici, I. nadstropje. Vabimo vajence, da pridejo k nam in pozivamo naše prijatelje, da nam zaupajo svoje fante. — Naša vzgoja je naravna, praktična in temeljita, naše delo je korajžno in veselo! Živi!

Ljubljanska družina. V nedeljo dne 11. novembra priredimo v kleti Konsumnega društva Martinov večer. Toliko za prednaznanilo.

Ljubljana: Sestanek dramskega odseka naše družine se vrši v petek dne 2. novembra ob 8. uri zvečer!

Kočevo. V nedeljo 4. novembra se bo vršil sestanek kočevske Krekove družine. Za člane sestanek obvezen! Vrši se v društvenih prostorih na Rudniku. — Odbor.

Vse Krekove družine in vse one, ki so prejeli nabiralne pole ali bloke za »Krekov dom krščanskih socialistov«, se nujno prosi, da iste takoj vrnejo. Kakor nabiralne pole in nabiralne bloke, tako naj pošljejo tudi nabrani denar na naslov: Alojzij Burkelje, Vodmat-Kodeljevo št. 312, pošta Moste pri Ljubljani.

Čez hribe in doline...

Kočevo. Kako pri nas izigrava osemurnik, je nekaj posebnega. Splošno je znano, da se dela v tekstilni po 10 in 12 ur dnevno brez vsakega pravno učinkovitega pristanka delavstva. Nam se zdi, da že skoraj drugače biti ne more. Osem ur delajo samo zavedni organizirani delavci. Drugi pa, ki niso organizirani in so pripravljeni delati delj, imajo višjo urno mezdo kot oni, ki nočejo delati več kot osem ur. Sploh se smatra v naši tovarni organizirani delavec za manjvrednega kot oni, ki s svojo neorganiziranostjo ruši vse delavske interese. Žal je takih v vseh podjetjih zelo mnogo. Delavci, delavke, ali bomo še nadalje mirno prenašali to preziranje naše najsvetejše, težje priborjene pravice do osemurnika? Vsakdo mora v osmih urah toliko zaslužiti, da more dostojno preživeti in obleči sebe in svojo družino. To je naša stara, a še vedno nedosežena zahteva. Doseči pa jo moramo in moremo samo z borbo, organiziranim strokovnim bojem, po močni strokovni organizaciji. Zato vsi v organizacijo, ki naj bo močna dovolj, da stre v prah okove, v katere nas kapitalisti oklepajo. Kdor ni z nami je proti nam! Kdor ni organiziran, je naš nasprotnik, kršitelj svojih in interesov vsega delavstva in treba z njim obračunati.

Zagorje. V »Jutru« z dne 28. oktobra je pod naslovom »iz Zagorja« naslednji stavek: »V vednost naprednemu občinstvu! Brivnica Hering je začela bojkotirati »Jutro« od časa, ko je izšel v »Slovenec« poziv na bojkot. — Prvi odstavek dobro razumemo! Pravimo pa, da g. Hering ni mogel drugače ravnati, ker se že vsak pošten in napreden Zagorjan zgraža nad »Jutrom«. Kaj sličnega ga bo še večkrat doletelo! — Vsi zavedni in resničoljubni Zagorjani pa bomo še z večjim veseljem posečali brivnico g. Heringa.

Kranj. Predavanje o prvi pomoči. Okrožni urad za zavarovanje delavcev bo priredil v soboto 3. novembra ob 4 popoldne v mali dvorani »Narodnega doma« predavanje o prvi pomoči. Po predavanju bo sestanek zaupnikov, kjer se bo zastopniku urada lahko izročilo morebitne želje in pritožbe, ki jih ima delavstvo napram uradu. Delavci, delavke, udeležite se predavanja in sestanka v čim večjem številu.

ske romarje v Jeruzalemu sem bil odslavljen, ker nisem imel nobenega »Priporočila od kakega škofa«. Vendar pa se ne pravi: »Kdor sprejme prijatelja ali dobro priporočenega«, ne, ravno: »Kdor najmanjšega svojih bratov sprejme, mene sprejme.«

»Če pozdravite samo svojega brata, kaj storite več? Ali ne delajo tega tudi pogani?« »In če tistim dobro storite, ki vam dobro store, kakšno zaslužnje dobite?...« Raje mnogo več, delajte dobro in nudite, ne da bi za to kaj pričakovali; tako boste otroci Najvišjega! On je namreč dobrotljiv napram nehvaležnim in hudobnim! To je bistvo nauka in življenja Kristusovega, ta vseobsegajoča, neomejena ljubezen!

»Ljubim ga, pomagal bi mu, če ne bi bil tega ali onega rekel, napravil, — če bi to in to napravil, — če ne bi bil nehvaležen ali če me ne bi nalagal, — če se ne bi tako in tako obnašal,« — vse to so govorice, tuje ljubezni!

»Vendar ga ne smem podpreti, ko je tako blaznega naziranja, — in zato mu ne morem pomagati, kakor on hoče« — se glasi često opravičevanje, ki je tuje ljubezni! Tako Samaritan ni mislil, ko je pomagal tujcu po rodu in veri!

Pač pa so tako govorili farizeji, če ni-

so pozdravili cestinarje in grešnike in če niso hoteli z njimi. In farizeji vseh časov bodo vedno tako govorili.

Tudi pravijo: »Mi ljubimo blodnega, sovražimo le blodnjo in torej ne smemo pomagati blodnjici!« Ne pomislijo, da so v resnici na svetu le blodni ljudje tisti, ki jih srečajo, da »blodnja« ni drugega kot strah, — in da, če na kak način pomagajo blodnim ljudem, nikdar ne podpirajo blodnje, ampak ravno samo resnico in resničnost, ljubezen. Toda oni jih ne poznajo.

Nikdar in nikoli ne ljubimo preveč! Nikdar in nikoli ne ljubimo napačno!

»Ljubi in stori, kakor hočeš!« je rekel sv. Avgustin. On ne pravi: »Ljubi tako in tako, ali ljubi Boga, ali te in te ljudi,« — ne, enostavno: »Ljubi, — in stori, kar hočeš!«

Nek star jezuit, svet mož, duševni vodja reda v svetem življenju, nam je rad dejal: »Vse naj vam stopi v ozadje, če imate storiti delo ljubezni.«

Delo ljubezni ima prednost tudi pred praznovanjem sobote! Kristus pove to čisto razločno. Delo ljubezni gre pred vsem drugim. Ob poslednji sodbi bo vprašal sodnik edino le po dejanjih ljubezni. Ne po pravi »verci«, ne po zapovedih ali molitvah, ampak le po tem, ali

smo drugim dobro storili! Ali ni to jasno povedano? (Mat. 25, 31.)

Prav tako je tuje ljubezni ono govorjenje, ki se ga tolikrat sliši: »To je dober človek, toliko dobrega stori drugim ljudem, toda... toda žal nima prave vere!« A vendar ne obstoja več nikak »toda«, če je prvo rečeno! Potem obstoja kvečjemu še: »Zato bo tudi prišel k Bogu, — ne, zato je v Bogu!«

»Mnogo ji bo odpuščeno, ker je mnogo ljubila,« pravi Jezus o očitni grešnici! On ne pravi: »Ona sicer mnogo ljubi, a je vendar grešnica!« Jezus pravi čisto drugače, kakor pa mi vedno govorimo!

Ljubezen ne pozna nobenih predpisov. Ljubezen ne pozna nobene mere. Ljubezen ne pozna cilja. Ljubezen ne pozna namena. Ljubezen ne pozna vzroka. Ljubezen ne pozna nobenega ozira. Ljubezen ne pozna nobenega č. Nobenega Toda. Nobenega Zakaj. Nobenega Da bi. Nobenega Kako.

Ljubezen nima ničesar, po čemer bi se ravnala, ker po njej se vse ravna. Ona je vzrok in merilo vsemu.

V vsako hišo „Delavska Pravica“!

Dr. France Debevec:

Vrste in oblike jetike.

Organ, skozi katerega se vrši ves zračni promet v pljuča in iz njih, je grlo. Vanj se zadržuje tudi zračni struji prahu in vsa ostala drobna, lahka nečistoča. Prav tako pa se na sluznici grla zaustavljajo sluz, gnoj, kužne klice, kri, ki jih bolnik s kašljem skuša odstraniti iz pljuč.

Število dnevno iz večjih razpadajočih kužnih ognjišč izkašljanih ali izhrkanih jetičnih bacilov gre lahko v visoke milijone. Njih znaten del napravi na potovanju iz pljuč svoj »stacjon« na sluznici grla. Le-ta se gotovo upira pretečemu obolenju na ožjih domačih tleh. Ko pa enkrat odpornost sluzničnih celic in telesa sploh popusti, zlasti tedaj, če so nastale v sluznici razpoke in ranice, se nova kužna naselbina ne da več preprečiti. Prav izpod površine sluzne kožice se razvije tuberkel, malo kužno ognjišče. Sredina tega rada razpade, tuberkel se na vrhu odpre, nastala je mala vdolbina, ranica ali čir. V sluznici, da telo ni jako bolno, torej še do neke meje odporno, se dno rane očisti, od strani prekrije in preraste z živahno poganjajočimi površnimi celicami zdrave okolice, dno izjedline pa nadomesti

vezivna tkanina. Ozdravljenje čira je tu. — To se dogaja takrat, kadar pljučni procesi niso težkega značaja, zlasti, če je po od kraja odprti tuberkulozi prišlo do nagle zacelitve kužnih pljučnih ognjišč; nadalje se okrevanje dogaja, ako tuberkuloza grla ni nastala vsled okužene zračne struje, temveč krvnim potom, ko bacili obtiče v malih, ozkih žilicah ter potem ustvarjajo jetične naselbine. To so vrste pljučne jetike, ki se včasih ni dobro ne občuti, a kljub temu se lahko pojavi jetični čir v grlu.

Pri težkih pljučnih procesih, izčrpanem telesu se enkrat nastala jetika grla in okolice navadno prav naglo širi, ustvarja obširne rane, ob katerih robovih ter na dnu sproti nastajajo vedno novi zrnčasti tuberkuli, ki razpadajo, kraj njih pa poganjajo novi in novi... Bolnik je hripav, čuti močne bolečine v vratu, zlasti pri požiranju, dražecim in jedkim jedem se mora izogibati. Obsežne bolezenske spremembe grla onemogočajo tudi dihanje in kajkrat je potrebno operativno poseči vmes ter pod grlom otvoriti dušnik.

Opisani bolezenski potek je običajen. Dogajajo pa se tudi različki. N. pr. včasih sredina tuberkula (pri manj težkih procesih!) ne razpade, temveč oteklina sama po sebi zgine (celice tuberkula so storile svojo policijsko dolžnost aretira-

nja bacilov ter so se nato porazgubile v telesu). Ali pa oteklina tako močno naraste, da nas spominja na polipa. Ozdravljenje se potem izvrši na ta način, da oteklino nadomesti trda vezivna brazgotina, dočim policijske stanice zginejo.

Razno.

Grška zmanjša proračun vojnega ministrstva. Po zadnjih vestih namerava novi grški predsednik Venizelos skrajšati proračun vojnega ministrstva za celih 100 milijonov drahem. Ukinil bi se cel armadni zbor, tri divizije in okoli 1000 častnikov bi bilo odpuščenih.

Smith? — Hoover? Vsa Amerika je do skrajnosti nestrpna, kateri obeh kandidatov bo izvoljen za predsednika Zdr. ameriških držav. Dnevnik United Press javlja, da se je odločil republikanski senator Noris, ki je kot znano vodja naprednih republikancev, da podpre kandidaturu demokrata Smitha (Smith je sicer katolik). To je izzvalo veliko vznemirjenje v vsej politični javnosti. Noris ima namreč za seboj nad 5 milijonov volivcev, kar znači, da so šance za Smitha zelo ugodne.

Šola kršč. strokovnih organizacij v Avstriji. Krščanske strokovne organizacije so pred kratkim otvorile v Neu-

brucku poseben dom, ki je namenjen edinole izobrazbi strokovno organiziranega delavstva. Baš te dni se je začel prvi strokovno izobraževalni tečaj. Med referenti sta med drugimi tudi zvezni kancler dr. Seipel in predsednik internacionale krščanskih strokovnih organizacij tov. Bernhard Otte.

Volitve v rudarske zadruga v Nemčiji. V zapadno nemških rudarskih in v spodnji Šleziji je kršč. strok. zveza rudarjev priporočila lepo zmago. V ruskem ozemlju so krščanski rudarji, kljub temu, da se je zmanjšalo število vodilnih upravičencev za 45.000, pridobili 22.000 glasov. Naša zveza je dobila 84.203, marksisti pa 136.845 glasov (13 tisoč manj kot l. 1924.). V ozemlju Siegerland in v porenskih revirjih je obdržala zveza svojo močno večino in še nekaj narasla.

Volitve v Švici. 28. t. m. so se vršile v Švici volitve za centralno narodno skupščino. Vsega skupaj se voli 240 članov. Podrobni rezultati še niso znani. Dosedaj so imeli: Demokrati 59, soc. demokrati 49, katoliška ljudska stranka 42, kmetje in obrtniki 31, liberalni demokrati 7, socialisti (frakcija) 5, komunisti 3, izven strank 2.

Pridobivajte novih naročnikov!

Usnjarska in čevljarska zadruga „RUNO“ r. z. z o. z. v Tržiču

Izdeluje vsakovrstne ovčje in kozje kože, kakor tudi barvano usnje za površnike

Postrežba točna.**Cene solidne.**

Telefon št. 20 16.

Ustanovljena l. 1889.

Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica) Ljubljana Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev.

Stanje vložnega denarja nad 1.200 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilniškega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Popolnoma suha drva

iz hrastovih krajnikov, žagana in na dom dostavljena, dobe člani po 25 Din za 100 kg,

premog po 38 Din za 100 kg.

Naročila sprejemajo vse ljubljanske poslovalnice. Izven Ljubljane pa le, če se zbere za en vagon odjemalcev.

I. delavsko konzumno društvo, r. z. z o. z. v Ljubljani.**Iz vse svoje duše**

René Bazin

Poslovenil Niko Kuret

»Da, gospa, zelo interesantno. Tako bi me veselilo, če bi hoteli...«

»Kaj?«

»Samo na poskušnjo da bi jo vzeli, za tedna ali tri...«

Gospodinja je malo pomislila. Vsekakor je bila dobre volje, zakaj odgovorila je:

»Mala prekanjenka! Opazila sem že, da imate svoje reveže, gospodična Henrieta! Kako se imenuje Vaša varovanka?«

»Marija Schwarz.«

»No da, naj pa bo gospodična Marija! Ne rabim je, a jo sprejemem, da Vam storim veselje. Pripeljite mi jo v ponedeljek.«

Še ta konec stavka ji je bil v srcu, a ga ni izrekla: »Važno je zame, da navežem nase delavko, karšna ste Vi, ki boste v kratkem moja delovodkinja.«

Henrieta je uprla v gospo Clémence svoje oči, ki so postajale malone sinje, kadar se je smehljala.

»Oh, hvala! je rekla ganjena. Vesela sem. Izučila jo bom. K sebi jo bom vzela pri delu in videli boste, da bo nekaj iz nje.«

Nalahno se je priklonila in se vrnila v delavnico. Njene tovarišice so bile skoraj vse pokonci. Snemale so svoje plašče, iskale ogrinjač ali dežnik v veliki stenski omari, med tem ko so dve ali tri v naglici in žarečih lic nekaj šivale do konca.

Malo za tem so šle ko nagla čreda mimo prazne blagajniške mize. Privita luč plinskih svetilk ni dala videti, kako močno je napor razoral ta bedna lica osemnajst- ali devetnajstletnih deklet. Oči pa se se že lesketale od veselja. Tok svežega zraka je vlekel po stopnišču navzgor. Nekatere izmed njih je ob prenehanju prehodu jelo celo dušiti. Gospodična Avguštna se je morala za trenutek prijeti ograje in postati. Vajenka je preskakovala stopnice. Ona edina ni dvigala krila. Prve so bile že na ulici. Pričakovale so ostalih, da se poslove od njih. Preprosta beseda samo, ki ni bila iz globljega čuvstva niti iz posebne vzgoje, a jim je bila v navadi in je lepo izpričevala delavsko vzajemnost. »Zbogom, gospodična Avguštna! — Zbogom, Irma! — Lahko noč, Matilda! — Lahko noč, gospodična Lucija!« Brž izpremenjene so vljudno pošepetavale tako druga drugi. Štiri izmed njih so krenile na levo proti okolišu trga Bretagne. Druge, ki so šle po ulici navzdol, so stanovale okrog Ville-en-Bois ali ob pobrežjih ali pa, kakor Henrieta, na griču Ermitage, ki ga imenujejo tudi grič Miséri. Na križiščih ulic se je gruča manjšala, drobna gruča modistk, ki so naglo hodile v rahli megli Loire. Kratek »zbogom« brez ustanavljanja, za njim drugi... Kmalu so se bile razpršile po mestnih ulicah. Utrujenost je vlekla domov, k postelji, v temneče se sobice, kjer so drugi že spali. Zato so se žurile. Henrieta Madiotova, ki je bila šla navzdol do pristaniškega obrežja, je krenila na hodnik ob železniškem tiru iz strahu pred možskimi, ki prihajajo iz malih mornariških beznic z one strani.

Rjavi jambori ladij so se dvigali na levi med zvezde in se zibali sem in tja v onem rednem gi-

banju, ki je zadnji ritem morja, ko hodi semkaj umirat. Še so plula prijazna jadra goelet in bricov. Ko jih je Henrieta spet zagledala, je začutila, da je doma. Njena ulica, prav stara ulica de l'Ermitage, se je pričejala malo za pomorsko postajo. Dvigala se je v strmeh klanec prav do vrha griča. Hiše so se nahajale le na eni strani. Zapuščena je bila ob tej uri in fantalini se sedaj niso obešali na železne drogove, ki so služili za ograjo. Proti polovici poti, kjer se cesta malce zavije, so se hiše, ki tvorijo na ovinku vzboklino, svetile v mesečini. Posebno svetla je bila ozka hišica, tako močno stisnjena med sosedo, da je bilo videti, ko da se je kvišku pognala. Stala je baš na ovinku. Kako je bila bela nocoj! Dejal bi, da je hiša pristaniškega kapitana ali star svetilnik še iz časov, ko so jih zidali oglate, ali pobeljen cerkven stolp, ki služi ladjam kot vodilo. Zato je bila na njej neka posebnost in lepota, skorajda neka mladostnost. To tembolj, ker je baš do nje padala senca akacij, ki so za skromne predmestne ljudi rastle na skalovju onkraj ceste. Henrieta je pogledala. Ni bilo luči v oknu njene sobe. A oleander na balkonu pod streho je bil ko srebrn grm.

Ustavila se je na cesti, preden je vstopila. Zrak je bil nad vse mil. Lahen veter je vel od zapada in polnil z meglo in vonjem vso dolino Loire. Vlekla je sapa zdržema brez šuma, ne da bi gubala leno tekoče vode, kjer se je zibala mesečina. Vonj sena se je mešal vanjo. »Kako lep dan jutri!« Ni oblačka ni bilo na nebu. Rdeča luč na osti tovarne ladje se je bližala počasi od nasprotnega brega. Henrieta se je obrnila, stopila k vratom in vstopila.

(Dalje prih.)